

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 600

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

datum: 22 juni 2018

aan **JO VANDEURZEN**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

*Vrijheidsbeperkende en -berovende maatregelen in de gemeenschapsinstellingen -
Isolatie en afzondering*

Vrijheidsbeperkende en -berovende maatregelen zoals afzonderings- en fixatietechnieken zijn frequent gebruikte procedures binnen de gemeenschapsinstellingen. Deze maatregelen hebben een grote impact op kinderen en jongeren. Studies wijzen op het problematische karakter van vrijheidsbeperkende en -berovende maatregelen. Opsluiting van kinderen en jongeren in een crisissituatie kan zorgen voor trauma's en kan zo de kans op herstel in de weg staan.

1. Welke concrete situaties leiden tot afzondering en isolatie van een minderjarige in de gemeenschapsinstelling?
2. Hoeveel verschillende jongeren werden in 2017 in isolatie geplaatst? Kan de minister ook cijfers geven van de laatste 10 jaar? Graag een opdeling per afdeling. Indien mogelijk een opsplitsing tussen afzondering en isolatie.
3. Hoe vaak werd in 2017 een jongere tijdens zijn of haar verblijf in een gemeenschapsinstelling in isolatie geplaatst? Kan de minister ook cijfers geven van de laatste 10 jaar? Graag een opdeling per afdeling. Indien mogelijk een opsplitsing tussen afzondering en isolatie.
4. Hoe lang was het gemiddelde verblijf van een jongere in een isoleercel in 2017? Kan de minister ook cijfers geven van de laatste 10 jaar? Graag een opdeling per afdeling. Indien mogelijk een opsplitsing tussen afzondering en isolatie.
5. Heeft de jongere inspraak? Hoe 'controleert' de begeleiding de jongere tijdens de afzondering en isolatie?
6. Wat is de normering rond de infrastructuur van isolatie- en afzonderingskamers in gemeenschapsinstellingen?
7. Hoe en door wie worden de jongeren geïnformeerd over deze maatregelen?
8. Hoe worden de cijfers van afzondering en isolaties in de gemeenschapsinstellingen bijgehouden en geregistreerd?
9. Wat zijn de interne procedures, reglementen of regelgevingen binnen gemeenschapsinstellingen rond afzondering en isolatie?

ANTWOORD

op vraag nr. 600 van 22 juni 2018

van **FREYA VAN DEN BOSSCHE**

1. Bij afzondering van een minderjarige moet er sprake zijn van problematisch gedrag dat eventueel dreigt te escaleren en bij isolatie moet er sprake zijn van gedrag dat risico's inhoudt voor de eigen fysieke integriteit of die van anderen of van gedrag dat materieel vernielend werkt. Concreter worden de volgende categorieën gehanteerd bij afzondering en isolatie: (fysieke) agressie op personeel, (fysieke) agressie op jongeren, diefstal (met escalerend gedrag), vandalisme (met escalerend gedrag), druggebruik, bezit verboden voorwerpen (met escalerend gedrag), herhaald oppositioneel gedrag, ontvluchting/weglopen /onwettig afwezig zijn, zelfbescherming (suïcidale neigingen, automutilatie...), acuut veiligheidsprobleem.

- 2-3. Volgende tabel geeft een overzicht van het aantal unieke jongeren dat in isolatie werd geplaatst, het totaal aantal isolaties alsook het gemiddeld aantal isolaties per jongere gedurende de jaren 2010 tot 2017, opgesplitst naar campus. In een tweede deel van de tabel werd dezelfde informatie opgenomen met betrekking tot afzonderingen.

Bij deze tabel moeten we er op wijzen dat: voor campus De Markt, de grootste campus (met 9 leefgroepen) ook nog eens twee time-out leefgroepen kent, die zich kenmerken door een zeer grote capaciteit en turnover. Time-out binnen de gemeenschapsinstellingen (bijvoorbeeld bij trajecten vanuit andere voorzieningen buiten de gemeenschapsinstellingen) gaat vaak over crisis, dus de afzonderingen daar zijn vaak een veiligheidsissue.

Verder moeten we ook wijzen op de lopende infrastructuurwerken die systematisch de bedoeling hebben om het aantal 'bijzondere maatregelen' te doen dalen.

		soort bijzondere maatregel: isolatie			soort bijzondere maatregel: afzondering		
		Aantal unieke cliënten	Aantal bijzondere maatregelen	Gemiddeld aantal bijzondere maatregelen per cliënt	Aantal unieke cliënten	Aantal bijzondere maatregelen	Gemiddeld aantal bijzondere maatregelen per cliënt
Campus De Hutten	2010	22	66	3,0	40	80	2,0
	2011	27	66	2,4	72	167	2,3
	2012	24	69	2,9	70	191	2,7
	2013	17	37	2,2	61	195	3,2
	2014	24	34	1,4	82	234	2,9
	2015	21	37	1,8	84	346	4,1
	2016	25	52	2,1	75	387	5,2
	2017	21	64	3,0	69	397	5,8
Campus De Markt	2010	54	81	1,5	232	1119	4,8
	2011	49	103	2,1	288	1521	5,3
	2012	29	49	1,7	242	1114	4,6
	2013	40	68	1,7	263	1558	5,9
	2014	45	98	2,2	278	1536	5,5
	2015	55	111	2,0	291	1486	5,1

	2016	38	64	1,7	246	1221	5,0
	2017	37	58	1,6	253	1223	4,8
Campus Beernem	2010	26	55	2,1	31	63	2,0
	2011	33	68	2,1	39	104	2,7
	2012	39	98	2,5	36	94	2,6
	2013	38	132	3,5	17	28	1,6
	2014	43	223	5,2	25	41	1,6
	2015	52	286	5,5	50	178	3,6
	2016	64	164	2,6	57	223	3,9
	2017	54	328	6,1	82	286	3,5
Campus Ruiselede	2010	77	139	1,8	117	335	2,9
	2011	90	190	2,1	169	556	3,3
	2012	80	146	1,8	137	407	3,0
	2013	74	129	1,7	115	429	3,7
	2014	71	148	2,1	119	430	3,6
	2015	68	119	1,8	80	213	2,7
	2016	68	132	1,9	76	192	2,5
	2017	68	155	2,3	55	112	2,0
Campus Wingene	2010	niet van toepassing					
	2011	niet van toepassing					
	2012	niet van toepassing					
	2013	niet van toepassing					
	2014	niet van toepassing					
	2015	30	78	2,6	44	151	3,4
	2016	45	89	2,0	53	139	2,6
	2017	40	86	2,2	60	121	2,0
De Grubbe	2010	14	17	1,2	139	738	5,3
	2011	17	21	1,2	177	1042	5,9
	2012	15	24	1,6	207	1070	5,2
	2013	25	35	1,4	206	1119	5,4
	2014	42	50	1,2	210	922	4,4
	2015	23	27	1,2	172	530	3,1
	2016	32	56	1,8	157	628	4,0
	2017	54	86	1,6	216	789	3,7

4. De gevraagde statistiek is niet beschikbaar.
5. Bij de uiteindelijke maatregel van afzondering en isolatie krijgt de individuele jongere geen inspraak, maar de weg terug is wel onderwerp van probleemoplossend overleg met de jongere waarbij ook aspecten van inzicht en herstel aan bod kunnen komen. In geval van afzondering neemt de campusverantwoordelijke per dagdeel (= 4 uur) contact op om zich van de ingesteldheid van de jongere te vergewissen. Indien de afzondering buiten de eigen leefgroep doorgaat, neemt minimaal twee keer per dag een begeleider uit de eigen leefgroep volgens afspraak contact op met de jongere. In geval van isolatie neemt de campusverantwoordelijke dagelijks contact op om zich van de ingesteldheid van de jongere te vergewissen. Daarenboven neemt elke halve dag iemand uit de groep opvoeders/stafleden volgens afspraak contact op met de geïsoleerde jongere.
6. Er bestaat geen normering op Vlaams niveau rond infrastructuur maar we beogen een harmonisering van de huidige situatie op basis van de aanbevelingen van het KRC en Zorginspectie.

7. Bij aanvang van de plaatsing in de gemeenschapsinstelling worden de jongeren en hun ouders geïnformeerd over het gebruik en de modaliteiten van de isolatie- en afzonderingsmaatregel. Alle jongeren krijgen bij opname een informatiebrochure waarin de informatie over de mogelijkheid tot isolatie en afzondering op een toegankelijke wijze wordt verstrekt. De begeleider bespreekt dit document met de jongere.
8. Isolaties en afzonderingen worden geregistreerd in de bedrijfstoepassing Domino Gemeenschapsinstellingen.
9. Ik verwijs hiervoor graag naar de publieke website van het agentschap Jongerenwelzijn:
<https://jongerenwelzijn.be/jeugdhulp/publieke-jeugdinstellingen/huishoudelijk-reglement/>